

**Recenzja rozprawy doktorskiej
lek. Pawła Wiśniewskiego
"Ocena znaczenia interocepcji u osób uzależnionych od
alkoholu"**

promotor pracy: dr hab. n. med. Andrzej Jakubczyk

Wstęp

Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najczęstszych zaburzeń psychicznych w populacji ogólnej. Niesie za sobą szereg poważnych powikłań zdrowotnych, jest również źródłem cierpienia dla bliskich osoby uzależnionej, a także generuje olbrzymie koszty dla systemu opieki medycznej. W związku z tym pogłębianie wiedzy psychiatrycznej na temat mechanizmów związanych z tym uzależnieniem jest bardzo ważnym zadaniem badawczym, szczególnie jeśli wiedza ta ma szanse przełożyć się na skuteczniejsze interwencje terapeutyczne. Z tego punktu widzenia, przedstawiona mi do recenzji Rozprawa doktorska Pana Pawła Wiśniewskiego na temat zjawiska interocepcji u osób uzależnionych od alkoholu jest ważną próbą pogłębienia wiedzy w zakresie ciekawego obszaru teorii.

Ocena formalna

Przedłożona mi do recenzji Rozprawa jest zbiorem opublikowanych i powiązanych tematycznie trzech artykułów naukowych. Artykuły te zostały opublikowane w

renomowanych czasopismach z zakresu psychiatrii: *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry* (IF: 5.6), *Frontiers in Psychiatry* (IF: 5.4) oraz *Addictive Behaviors* (IF: 4.4). Treść Rozprawy to zwięzłe omówienie i podsumowanie tych trzech prac badawczych. Pierwsza z prac ma charakter przeglądowy, pozostałe dwie to prace oryginalne. Sama Rozprawa ma strukturę typową dla rozprawy doktorskiej, liczy 68 stron (w tym kopie trzech publikacji). Publikacja zawiera Wstęp wprowadzający czytelnika w tematykę interocepcji oraz przedstawiający teorie na temat jej związku z uzależnianiem. Tekst ten jest napisany klarownie i syntetycznie. W dalszej części rozprawy przedstawione są trzy cele badawcze, do których trafnie zostały dobrane hipotezy. Hipotezy te zostały zweryfikowane w eksperymentach przedstawionych w publikacjach zamieszczonych w dalszej części pracy. Następnie Autor Rozprawy przedstawił podsumowanie i omówił uzyskane wyniki, weryfikując wszystkie przyjęte wcześniej hipotezy badawcze.

Od strony formalnej nie mam większych zastrzeżeń co do pracy. Jedyna moja uwaga dotyczy braku w treści pracy sekcji Materiał i metody (którą znajdziemy natomiast w polskim i angielskim streszczeniu Rozprawy). Ponadto, z analizy publikacji wchodzących w skład rozprawy wynika, że w tych dwóch pracach eksperymentalnych wielkości badanych grup były różne (większe w drugiej publikacji). Autor Rozprawy nie podał przyczyny tej różnicy.

Rozprawa zawiera kopie wszystkich koniecznych dodatkowych dokumentów (zgoda Komisji Bioetycznej, oświadczenia współautorów). Warto w tym miejscu podkreślić, że opublikowane prace były rezultatem międzynarodowej współpracy z ośrodkami z Belgii i USA.

Ocena merytoryczna

Przedstawiona mi do recenzji Rozprawa obejmuje trzy prace opublikowane w renomowanych czasopismach naukowych. Wszystkie trzy prace przed ich ukazaniem się

przeszły przez typową procedurę *peer-review* i uzyskały akceptacje recenzentów. Z punktu widzenia osoby recenzującej tego rodzaju Rozprawę jest to mocny argument przemawiający na rzecz pozytywnej oceny wartości merytorycznej Rozprawy.

W badanej grupie zdecydowaną (~ 80%) większość stanowili mężczyźni, co stanowi istotne ograniczenie badań, choćby ze względu na odmienności w schematach rozwoju, przebiegu oraz leczenia uzależnienia w grupach kobiet i mężczyzn. W związku z tym ciekawe byłyby wyniki re-analizy danych z uwzględnieniem wyłącznie mężczyzn i porównanie ich z opublikowanymi danymi. Ponadto, w kolejnych pracach badawczych warto byłoby skupić się na osobach o mniejszym nasileniu uzależnienia.

Wśród zastosowanych metod badawczych znalazły się 3 metody kwestionariuszowe (w polskich adaptacjach), skala wzrokowo-analogowa oraz test zliczania uderzeń serca. Dobór metod badawczych uważam za trafny, chociaż wartość metodologiczna ostatniego z użytych narzędzi jest w ostatnich czasach dyskutowana (m.in. meta-analiza Desmedt i wsp. 2022). W pracach eksperymentalnych wykorzystano dość zaawansowane metody statystyczne (modele regresji uwzględniające efekty mediacji/moderacji). Nie mam zastrzeżeń co do metodologii analizy danych oraz prezentacji wyników, uważam je za bardzo dobrze przeprowadzone.

Powyższe uwagi zostały zgłoszone z obowiązku recenzenckiego, w treści Rozprawy autor ustosunkowuje się do takich aspektów pracy w rozdziale Ograniczenia.

Moje nieliczne uwagi krytyczne nie umniejszają dużej wartości merytorycznej całej Rozprawy.

Podsumowanie

Badania opisane w Rozprawie zaplanowano i przeprowadzono rzetelnie i konsekwentnie. Przedłożoną mi do recenzji Rozprawę oceniam więc pozytywnie i stwierdzam, że odpowiada

ona warunkom określonym w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym. Jednocześnie wnioskuję do Wysockiej Rady Dyscypliny Nauk Medyczny Uniwersytetu Medycznego w Warszawie o dopuszczenie lek. Pawła Wiśniewskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. Adam Wysokiński, prof. UM w Łodzi

